

Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS
Sendes i Altinn

Dato
22.06.2026

Vår ref.
24/02021-15

Deres ref.

Rapport fra tilsyn – Vedtak om overtredelsesgebyr og pålegg om retting - Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS

Det vises til tidligere korrespondanse.

Oppfølgingen av KPMGs rapport etter tilsyn hos Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS ble behandlet i Advokattilsynets styremøte den 21.5.2026. Protokollen fra møtet er nå klar.

Ved behandlingen av saken delte styret seg i et flertall, bestående av tingrettsdommer Knut Rye-Holmboe, professor dr. juris Berte-Elen Reinertsen Konow, statsaut. revisor Miriam Tvorg Johansen og advokat Magnhild Pape Meringen og et mindretall ved advokat Anders Brosveet. Det følger av advokatforskriften § 39 siste ledd at en beslutning av styret krever alminnelig flertall.

Styret fattet slikt

vedtak:

1. Innledning

Advokattilsynet (tidligere Tilsynsrådet for advokatvirksomhet) v/ tilsynsrevisor KPMG, gjennomførte tilsyn hos Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS (heretter Aabø-Evensen eller «foretaket») den 7.5.2024. Formålet med tilsynet var kontroll med foretakets risikovurdering og rutiner etter hvitvaskingsloven, etterlevelse av dette regelverket i oppdragsgjennomføringen, og kontroll med – og behandling av – klientmidler.

Utkast til rapport fra tilsyn ble oversendt Aabø-Evensen for kontradiksjon den 23.10.2024 og foretaket inngav merknader den 13.12.2024. Merknader og endringsforslag var omfattende og ble skrevet direkte inn i rapportutkastet. Endelig rapport datert 7.7.2025 ble oversendt Tilsynsrådet den 8.7.2025. Tilsynet dekket perioden fra 01.01.2022 til 31.12.2023. Rapporten er på 31 sider og har 11 vedlegg.

Grunnet stort arbeidspress i forbindelse med etableringen av nytt tilsynsorgan (Advokattilsynet) etter advokatlovens ikraftttredelse, har Advokattilsynets behandling av KPMGs tilsynsrapport tatt lang tid. I Advokattilsynets brev av 22.10.2025 ble foretaket varslet om utsettelse av saksbehandlingen.

2. Forhåndsvarsel og tilsva

Advokattilsynet varslet Aabø-Evensen om styrebehandling og overtredelsesgebyr i brev av 27.1.2026. Det ble i forhåndsvarselet vist til at KPMGs tilsyn har avdekket flere lovbrudd knyttet til advokatselskapets etterlevelse av grunnleggende regler i hvitvaskingsloven, herunder risikovurdering av virksomheten i advokatselskapet, og at manglene vurderes som alvorlige. Advokattilsynet varslet bruk av et overtredelsesgebyr stort NOK 200 000, jf. hvitvaskingsloven § 49, jf. § 50, som følge av lovbruddene.

Aabø-Evensen innga et omfattende tilsva på 46 sider den 17.2.2026. Foretaket hevder her at det ikke foreligger brudd på hvitvaskingsloven. I den grad det er avdekket enkelte feil og mangler ved risikovurdering og rutiner, mener foretaket at disse er av mindre alvorlig karakter og at vilkårene for å ilegge overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven uansett ikke er oppfylt.

Aabø-Evensen hevder i tilsvaret at Advokattilsynets anti-hvitvaskingsveileder ikke ble publisert før september 2024 – først etter tilsynet i deres foretak. Advokattilsynet bemerker at dette er feil. Den aktuelle veilederen ble publisert første gang i desember 2018, og den er blitt oppdatert flere ganger siden. I versjonen datert september 2024 ble det foretatt kun mindre endringer fra den forrige versjonen, som ble publisert i september 2021. Advokattilsynet forutsetter at foretaket gjør seg kjent med dette dokumentet som er sentralt for etterlevelsen av regelverket, og følger med dersom det skjer endringer.

[Redacted text block]

3. Advokattilsynets merknader

3.1 Virksomhetsinnrettet risikovurdering

Etter hvitvaskingsloven § 7 skal advokater identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet.

Aabø-Evensen har under tilsynet fremlagt kopi av dokumentet «Hvitvaskingsrutiner for Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS» hvor den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er inntatt som vedlegg («Vedlegg I Risikoanalyse»). Gjeldende versjon er datert den 1. mars 2024 og utgjør vedlegg 1 til KPMGs rapport (feil dato gjengitt i rapporten).

Aabø-Evensen hevder i sitt tilsva at lovens krav er oppfylt gjennom den risikovurderingen av foretaket som ble fremlagt under tilsyn og som er inntatt som vedlegg 1 til KPMGs tilsynsrapport av 7.7.2025 og som er på under en side (16 linjer i stikkordsform), og også gjengitt på s. 7 i tilsvaret.

Kravene til risikovurderingen følger av hvitvaskingsloven § 7:

§ 7. Virksomhetsinnrettet risikovurdering

(1) Rapporteringspliktige skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet.

(2) Ved risikovurderingen etter første ledd skal den rapporteringspliktige blant annet ta i betraktning

- a. egen virksomhet, herunder særlig virksomhetens art og omfang*
- b. virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold*
- c. type kunder og kundegrupper*
- d. geografiske forhold*

(3) Rapporteringspliktige skal særskilt vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys og før ny teknologi tas i bruk.

(4) Rapporteringspliktiges risikovurderinger skal tilpasses virksomhetens art og omfang.

(5) Risikovurderingene skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er en helt nødvendig del av og forutsetning for en risikobasert tilnærming til foretakets anti-hvitvaskingsarbeid, jf. hvitvaskingsloven § 6. Risikovurderingen er for eksempel et sentralt element ved utarbeidelse av foretakets rutiner, jf. hvitvaskingsloven § 8. Den er også avgjørende for å få etablert risikobaserte internkontrollrutiner og opplæring, jf. § 35 og § 36.

Advokattilsynet er enig med Aabø-Evensen i at kravene knyttet til innholdet av foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering må vurderes ut fra den aktuelle risikoen som er forbundet med virksomheten i foretaket. En høyere risikoprofil betyr i praksis at det stilles strengere krav til innhold og presisjonsnivå. Det er i Nasjonal risikovurdering hvitvasking og terrorfinansiering 2022 (NRA) lagt til grunn at risikoen for hvitvasking knyttet til advokatvirksomhet generelt er betydelig.

Advokattilsynet legger i sitt forhåndsvarsel av 27.1.2026 til grunn at Aabø-Evensens har en generelt høy risikoprofil sammenliknet med andre foretak. Foretaket markedsfører seg som «et nisjefirma med spisset faglig kompetanse innen fusjoner og oppkjøp (M&A) og kapitalmarkedstransaksjoner», og at det bistår «kunder innen kommersielle transaksjoner». På foretakets hjemmesider fremheves en rekke transaksjoner hvor foretaket har bistått som «legal advisor». Det er videre vist til rapportens beskrivelse av hvordan selskapet selv anslår sin porteføljesammensetning, stikkprøvesakene som er vurdert og til advokatselskapets egenerklæringer for regnskapsårene 2023 og 2024. [REDACTED]

[REDACTED] Det er i foretakets tilsvarende til forhåndsvarslet ikke gitt opplysninger som skulle tilsi at Advokattilsynets vurdering av foretakets generelle risikoprofil er feil.

En forsvarlig risikovurdering forutsetter for det første at foretaket har konsultert relevante kilder. Sentrale kilder i risikovurderingen vil være foretakets egne erfaringer fra virksomheten, for eksempel type tjenester, eksponering mot risikoutsatte bransjer, utenlandstransaksjoner, omfang av avdekkede indikatorer på mistanke og svakheter i etterlevelsen av AML-regelverk og -rutiner avdekket gjennom interne kontroller. Den fremlagte risikovurderingen inneholder ikke en slik erfaringsbasert vurdering.

Når det gjelder eksterne kilder, bør foretaket benytte gjeldende Nasjonal risikovurdering av hvitvasking og terrorfinansiering. Også Advokattilsynets anti-hvitvaskingsveileder vil være relevant, men selskapet har i sitt tilsvarende selv gitt uttrykk for at denne ikke har vært kjent før tidspunktet for tilsyn, noe som indikerer at foretakets hvitvaskingsansvarlig ikke har holdt seg tilstrekkelig oppdatert. Ut fra foretakets risikoprofil forventes det videre at foretaket også aktivt benytter andre relevante trussel- og

risikovurderinger, eksempelvis rapporter fra Økokrim, NTAES og FATF. Det bør framgå av risikovurderingen hvilke eksterne kilder som er benyttet. Det framkommer ikke av den fremlagte risikovurdering at noen av de ovennevnte kildene er benyttet.

Når det gjelder kvalitativ identifisering og vurdering av risiko, er det i juridisk litteratur blant annet lagt følgende til grunn:

«Overordnet kan det skilles mellom to måter å beskrive og fremstille risiko på; kvalitativt og kvantitativt. En kvalitativ tilnærming vil alltid måtte gjøres. Konkret kan vurderingen komme til uttrykk i et dokument med vanlig prosatekst, hvor man identifiserer og vurderer farer/risikotriggere, sannsynlighet og konsekvenser. Et slikt dokument kaller vi en risikorapport. Ved identifisering av risiko «skal» de risikofaktorer som er angitt i § 7 annet ledd tas i betraktning (se nærmere punkt 3.1 nedenfor). De enkelte risikoer skal beskrives og presiseres nærmere. Deretter skal disse «vurderes».¹

For at risikovurderingen skal oppfylle formålet peker forfatterne av lovkommentaren til hvitvaskingsloven som omtalt over på følgende: «risikovurderingen må ha såpass mye substans at den kan brukes ved utarbeidelse av rutiner for virksomheten.»

I foretakets risikovurdering er ikke de enkelte risikoer knyttet til virksomheten beskrevet eller presisert nærmere. Risikoene er følgelig heller ikke vurdert. Advokattilsynet viser som eksempler til at risikoen knyttet til innbetalinger og utbetalinger til/fra felles klientbankkonto ikke er analysert og vurdert. Risiko knyttet til andre transaksjoner som kjøp/salg/fisjoner/fusjoner av selskaper er ikke analysert og vurdert. Risikoen knyttet til klienter med kompliserte eierstrukturer er ikke analysert og vurdert. Risiko knyttet til bransjer med forhøyet risiko, som inngår i foretakets klientportefølje, er ikke nærmere analysert og vurdert.

Ulike risikodrivere knyttet til ulike typer klienter, tjenester og geografisk tilknytning er ikke angitt. Det er heller ikke fremlagt noen dokumentasjon på sannsynlighet og konsekvens knyttet til risikoklassifiseringen av type klienter og oppdrag. Det foreligger heller ingen dokumentasjon på at effekten av iverksatte tiltak er vurdert. Det vises i den forbindelse også til betydelige mangler ved foretakets rutiner som påpekt nedenfor.

Risikovurderingen har et lavt presisjonsnivå. Samtlige klienter er oppsummert i én kategori; [redacted] selv om slike klienter kan ha svært ulik risikoprofil både i Norge/Norden, Vest-Europa og Amerika. Det samme gjelder tjenestespekteret, som i risikovurderingen er definert som [redacted].

Det er heller ingen synlig sammenheng mellom risikovurderingen og foretakets anti-hvitvaskingsrutiner. En forutsetning for en god risikovurdering er at foretaket eksplisitt tar stilling til kvaliteten av de tiltak som skal iverksettes for å håndtere den identifiserte *iboende risikoen* knyttet til klienter, bransje, tjenester og geografisk område. Foretaket må vurdere om egne hvitvaskingsrutiner fullt ut er tilstrekkelig for å møte risikoen, eller om det er behov for endringer – *før* gjenværende risiko angis. Det er ikke fremlagt noen dokumentasjon på at dette er blitt gjort. Den mangelfulle tilpasningen av rutinene til egen virksomhet, som omtalt nærmere nedenfor, bekrefter også dette.

Formålet med å angi en risikoklassifisering er at den må være treffende for den eller de momentene som vurderes. Når momentene mangler framstår risikoscoren som tilfeldig, og det er uklart hva som i realiteten ligger til grunn for vurderingen av sannsynlighet og konsekvens. Etter det Advokattilsynet kan se, er foretakets risikovurdering så generelt utformet at risikoklassifiseringen av klienter, tjenester og

¹ Juridika, lovkommentar til § 7 Jon Petter Rui, Gunnar Holm Ringen og Kristine Frivold Rørholt, ajour per 3.12.2025

geografisk risiko fremstår som vilkårlig. Det er en betydelig risiko for at den blir en kilde til feil risikoklassifisering, slik stikkprøve 1 i KPMGs rapport er et eksempel på.

Foretakets risikovurdering omfatter verken identifisering eller vurdering av relevante, konkrete risikoer knyttet til virksomheten foretaket driver. De ulike vurderingstemaene som angis i hvitvaskingsloven § 7 er heller ikke hensyntatt. Advokattilsynet mener at foretakets risikovurdering er lite egnet som grunnlag for utarbeidelse av adekvate rutiner, jf. § 8, og Advokattilsynet legger dermed til grunn at foretakets etterlevelse av kravet til risikovurdering i § 7 er mangelfull.

Advokattilsynet påpeker også at risikoen for terrorfinansiering knyttet til virksomheten ikke er vurdert.

Advokattilsynet mener den fremlagte risikovurderingen representerer et klart brudd på kravene som kan utledes av hvitvaskingsloven § 7 og Advokattilsynets praksis. Overtredelsen fremstår isolert sett som grov ettersom foretaket påtar seg oppdrag forbundet med høyere risiko, og advokatene påtar seg mange oppdrag som vil være omfattet av hvitvaskingsloven. Det vises i den forbindelse til advokatforetakets risikoprofil som er beskrevet over.

Advokattilsynet mener det er grunn til å gi foretaket pålegg om å utarbeide en ny virksomhetsinnrettet risikovurdering i tråd med lovens krav, jf. hvitvaskingsloven § 47 og advokatloven § 45 fjerde ledd.

3.2 Anti-hvitvaskingsrutiner

Etter hvitvaskingsloven § 8 skal foretaket ha skriftlige, oppdaterte rutiner hvor det framgår hvordan foretaket og de ansatte skal gjennomføre tiltak som er nødvendige for å oppfylle forpliktelsene etter hvitvaskingsregelverket, og håndtere de identifiserte risikoene i virksomheten. Kravene følger av hvitvaskingsloven § 8:

§ 8. Rutiner

- (1) Rapporteringspliktige skal ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her.
- (2) Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang.
- (3) Rutinene skal dokumenteres og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten.
- (4) Rutinene skal være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige.
- (5) Det skal utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene.
- (6) I konserner skal rutinene fastsettes og følges både på konsernnivå og i filialer og majoritetseide datterselskaper. Den rapporteringspliktige skal utarbeide rutiner for behandling av opplysninger i tråd med §§ 22 sjette ledd og 31, jf. § 28 tredje ledd.

Rutinene skal være egnet til å forebygge og avdekke indikasjoner på hvitvasking og terrorfinansiering gjennom virksomheten. Rutinene skal dokumenteres og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten. Rutinene skal være skriftlige og fastsatt av virksomhetens styre.

Rutinene må utarbeides individuelt og konkret for virksomheten, jf. hvitvaskingsloven § 8 annet ledd. Dersom foretaket benytter Advokatforeningens mal, må denne tilpasses virksomheten i Aabø-Evensen og ta utgangspunkt i foretakets overordnede risikovurdering.

Aabø-Evensen har under tilsynet fremlagt kopi av dokumentet «Hvitvaskingsrutiner for Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS» datert 1. mars 2024. Tilsynsrevisor har også mottatt tidligere versjoner av rutiner, datert henholdsvis 19. april 2018 og 4. desember 2018. Dokumentene fremstår som rene kopier av Advokatforeningens mal, med kun marginale tilpasninger til foretakets virksomhet. Advokattilsynet

påpeker at Advokatforeningen, på sine nettsider, er nøye med å påpeke at rutinemalen ikke kan benyttes uten nødvendige tilpasninger til den enkeltes virksomhet og risiko.

Selv om foretaket synes å ha en praksis med å benytte kundekontrollskjemaer påpekes det at rutinene ikke er dokumentert innrettet for håndtering av kompliserte eierstrukturer. Det som ikke er dokumentert i rutinene er blant annet hvilke identiteter som skal bekreftes og hvilke vurderinger og undersøkelser som må foretas for å avdekke reelle rettighetshavere. Ettersom foretaket påtar seg oppdrag forbundet med høyere risiko, mangler foretaket også dokumenterte rutiner for hvilke konkrete forsterkede kundetiltak foretaket forventer at advokatene gjennomfører. Foretaket mangler også konkrete dokumenterte rutiner knyttet til løpende oppfølging av klientforholdet, jf. hvitvaskingsloven § 24. Det vises her til stikkprøve 3 som er omtalt nærmere nedenfor.

Selv om foretaket har fremlagt dokumentasjon på at det i en av stikkprøvene er gjort enkelte undersøkelser rundt formuens opprinnelse, har foretaket ikke dokumentert rutiner for hvilke undersøkelser som skal foretas rundt opprinnelsen til de midlene som inngår i transaksjonen og hvordan disse tiltakene skal dokumenteres. Hensett til foretakets risikoprofil, mener Advokattilsynet at foretaket også bør etablere rutiner for hvilke eventuelle undersøkelser som skal rettes mot motparten i transaksjonsforholdet, og i hvilke oppgjørsoppdrag dette anses nødvendig.

Foretaket mangler også dokumenterte rutiner når det gjelder tiltak knyttet til verifisering av opplysninger som innhentes som ledd i forsterkede kundetiltak. For foretak som har klienter/oppdrag med høyere risiko bør det etableres rutiner som tydeliggjør hvilke krav til dokumentasjon av kundetiltak som gjelder for slike klienter, herunder dokumentasjon på når kundetiltaket er utført. Det vises i den forbindelse også til at foretakets rutiner ikke klargjør ansvarsfordelingen mellom ansvarlig advokat på oppdraget og foretakets daglige leder når det gjelder undersøkelser, kontroll og vurderinger.

Det bør også etableres særskilte rutiner for bruk av en felles klientbankkonto, ettersom dette er en advokattjeneste som er egnet til å fremme anonymitet og som for transaksjoner omfattet av hvitvaskingsloven derfor vil være forbundet med høyere *iboende* risiko, jf. hvitvaskingsforskriften § 4-9 første ledd bokstav b) nr. 2. Sårbarheter knyttet til bruk av klientbankkonto er fremhevet særskilt både i Nasjonal risikovurdering 2020 (s. 49) og 2022 (s. 63) og i FATFs Guidance for a Risk-Based Approach for Legal Professionals (2019), s. 14. Det vises i samme forbindelse til at foretaket mangler rutiner for kontroll med hvem som er avsender og mottaker av klientmidler knyttet til transaksjoner omfattet av hvitvaskingsloven.

I lys av gjennomgangen av stikkprøve 1 nedenfor, mener Advokattilsynet at foretaket må innføre en rutine som sørger for å tydeliggjøre og dokumentere hvilken risiko advokaten legger til grunn er forbundet med klienten hensyntatt det aktuelle oppdraget, jf. hvitvaskingsloven § 8 første ledd, jf. § 9 første og tredje ledd. Rutinen bør angi nærmere hvordan risikoklassifiseringen skal skje, herunder hvilke risikovurderinger knyttet til klient og oppdrag som skal gjennomføres, hvordan dette skal dokumenteres og hvem som har ansvaret for denne gjennomføringen. [REDACTED]

Det må også utarbeides rutiner for gjennomføring av internkontroll, jf. hvitvaskingsloven § 35. Advokattilsynets vurdering er at Aabø-Evensen på tidspunkt for tilsyn har en risikoprofil som tilsier høyere krav til detaljeringsgrad i virksomhetens internkontrollrutiner enn andre foretak med en lavere risikoprofil.

Internkontrollrutinene bør dermed omfatte en kontrollplan som sikrer at etterlevelse av hele hvitvaskingsregelverket over tid er gjenstand for kontroll. Hyppigheten og omfanget av internkontrollen må være forsvarlig og bero på en vurdering av blant annet virksomhetens art og

omfang, og ansattes kompetanse på hvitvaskingsområdet.

Internkontrollrutinen bør inneholde beskrivelse av hva som skal kontrolleres, type og omfang av kontroller, hvem som skal gjennomføre kontrollene og hvordan eventuelle avvik skal følges opp. Rutinene bør omfatte hvordan kontrollene skal dokumenteres, herunder hva som er kontrollert, hva som er eventuelle funn knyttet til kontrollen, hvordan funn fra kontrollene er fulgt opp, herunder korreksjoner av eventuelle avvik. Der det avdekkes mange, alvorlige eller gjentatte feil, må foretaket iverksette tiltak for å avdekke det totale omfanget av feil. Deretter må det iverksettes tiltak for å forhindre at tilsvarende feil skjer på et senere tidspunkt. Virksomheten må følge opp at de iverksatte tiltakene faktisk medfører en reduksjon av feil. Erfaringer fra internkontrollen bør inngå i analysen av foretakets overordnede risiko og fremgå av den skriftlige virksomhetsinnrettede risikovurderingen.

Det bør samtidig inntas en prosedyre for oppsummering av resultatene fra internkontrollen til foretakets styre med vurdering av eventuelle grunnleggende årsaker til avvik og fastsettelse av behov for korrektive tiltak slik som endringer i virksomhets rutiner og/eller opplæringsopplegg. Oppsummert vurderer Advokattilsynet det slik at bruken av Advokatforeningens mal uten tilpasninger utgjør en alvorlig mangel. Det vises til at foretaket har en generelt høy risikoprofil, og til at oppdragsporteføljen inkluderer klienter med høyere risiko. Advokattilsynet viser videre til at foretaket på tidspunkt for tilsyn ikke hadde etablert konkrete og praktiske rutiner på sentrale områder som risikovurdering, kundetiltak og internkontroll.

Når det gjelder veiledning til ulike vurderinger som skal gjøres, er det vesentlig at foretakets rutiner sikrer at foretaket kan håndtere den reelle risikoen knyttet til ulike typer kunder og oppdrag. Advokattilsynet mener at foretakets virksomhet er av slik art og omfang at det må forventes grundigere og mer konkrete og tilpassede rutiner, enn tilsvarende advokatforetak med oppdragsporteføljer som tilsier lavere risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Når det gjelder internkontrollrutiner, legger Advokattilsynet til grunn at foretaket ikke har rutiner for planlegging, gjennomføring og utvelgelse av kontroller. Manglene omfatter nødvendig veiledning om vurderingskriterier, metode for gjennomføring av internkontrollen og oppfølging i etterkant. Avvik når det gjelder risikoklassifisering og dokumentasjon av kundetiltak i stikkprøvene underbygger behovet for internkontroll. Foretaket har i tilsvaret vist til at revisor foretar enkelte kontroller, men gjennomføring av disse er ikke blitt dokumentert fra foretakets side.

Advokattilsynet opprettholder dermed vurderingen av at foretaket ikke har dokumentert rutiner som oppfyller kravet i hvitvaskingsloven § 8 til å ha rutiner som sikrer foretakets håndtering av risiko og oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsregelverket.

Advokattilsynet legger ut fra det som er anført under punkt 3.1 og 3.2 til grunn at det på tidspunkt for tilsyn forelå alvorlige brudd på hvitvaskingsloven § 7 første og andre ledd og § 8 første og andre ledd. Som følge av den risikoen foretaket er eksponert for, mener Advokattilsynet at lovbruddene knyttet til manglende overordnet risikovurdering og rutiner alene tilsier bruk av overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven i dette tilfellet.

3.3 Gjennomføring av internkontroll etter hvitvaskingsloven

Etter hvitvaskingsloven § 35 skal foretaket gjennom internkontroll «sørge for at loven overholdes». Dette innebærer at virksomheten må ha kontrollrutiner som er egnet til å avdekke manglende etterlevelse av hvitvaskingsregelverket ved oppdragsgjennomføringen.

Etter Advokattilsynets vurdering har styret og ledelsen i Aabø-Evensen ikke sikret tilstrekkelig oppfølging av etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket i foretaket, jf. hvitvaskingsloven § 35. Etter Advokattilsynets vurdering er ikke møtene det er vist til i tilsvaret egnet til å oppfylle lovens krav. Det vises til den beskrivelse som er gitt over om forventningene til innholdet av en praktisk og risikobasert internkontrollrutine i en virksomhet av denne typen.

Advokatforetaket anfører i sine merknader til KPMGs rapportutkast at foretakets revisor har gjennomført stikkprøvekontroller av etterlevelsen, men foretaket har ikke fremlagt dokumentasjon på gjennomføring av en slik internkontroll. Det vises til at dette heller ikke fremgår av foretakets rutiner.

Advokattilsynet legger derfor til grunn at fravær av tilstrekkelig internkontroll innebærer brudd på hvitvaskingsloven § 35.

3.4 Opplæring

Rapporteringspliktige er med hjemmel i hvitvaskingsloven § 36 pålagt å sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket gis tilstrekkelig opplæring. Hva som er tilstrekkelig, vil avhenge av flere forhold. For det første vil omfanget av opplæringen avhenge av typen rapporteringspliktig, herunder hvilke produkter og tjenester som rapporteringspliktige tilbyr, størrelse på foretaket, risikoeksponering, med mer. For det andre vil den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle ha betydning for hva som regnes som tilstrekkelig opplæring av den enkelte.

Opplæringen skal gis slik at de ansatte er kjent med virksomhetens risikoeksponering og forpliktelser etter hvitvaskingsloven, samt at de gjøres i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Ansatte i foretaket må gis opplæring i de grunnleggende kravene etter hvitvaskingsloven, hva som er hensynene bak regelverket og hva som er den rapporteringspliktiges rolle i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering.

Ansatte skal gjøres i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. De rapporteringspliktige må derfor gi opplæring i indikatorlister og kjennetegn som er relevante for den aktuelle rapporteringspliktige. Denne opplæringen må oppdateres ettersom kriminalitetstrendene endrer seg.

Også virksomhetens styre og ledelse må gis opplæring som reflekterer deres rolle og ansvar for virksomhetens etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. For øvrig skal opplærings gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Advokatforetaket må ha rutiner for å sikre jevnlig opplæring, jf. hvitvaskingsloven § 8, jf. § 36. Innholdet av opplæringen og gjennomføring bør dokumenteres for å synliggjøre foretakets etterlevelse av lovens forpliktelser.

Advokatforetaket har fremlagt kursmateriale for nyansatte, men har ikke skriftlige rutiner for gjennomføring av opplæring i henhold til § 36. Dette utgjør brudd på hvitvaskingsloven § 8, jf. § 36. Selv om innholdet i det aktuelle kursmaterialet fremstår gjennomarbeidet og egnet, stiller loven krav til løpende opplæring slik at det ikke er tilstrekkelig med opplæring av nye medarbeidere, jf. hvitvaskingsloven § 36 andre ledd som krever at opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres. Dette gjelder særlig i en virksomhet med den type oppdrag som det er opplyst at Aabø-Evensen i stor grad arbeider med, der det er vesentlig at alle oppdragsansvarlige advokater har oppdatert forståelse av risiko, risikomarkører og tiltak.

Etter Advokattilsynets vurdering har foretaket ikke dokumentert tilstrekkelig opplæring av ansatte i foretaket og opplæringen har over tid vært utilstrekkelig, jf. hvitvaskingsloven § 36.

3.5 Etterlevelse av regelverk og rutiner i oppdragsgjennomføringen

KPMG gjennomførte under tilsynet nærmere kontroll i tre saker der foretakets felles klientbankkonto ble benyttet i forbindelse med oppdragsutførelsen. [REDACTED]

[REDACTED] En eierstruktur bestående av truster har et iboende misbrukspotensiale. En slik eierstruktur vil nødvendiggjøre en konkret vurdering av risikoen, der man må vurdere hvilken type misbrukspotensial den aktuelle type eierstruktur typisk innebærer, opp mot hvorvidt den aktuelle tjeneste / transaksjonstype aktualiserer misbrukspotensialet.

Grunnleggende kundetiltak

Det skal foretas legitimering av kunden og personer som handler på vegne av kunden, og identifisering av reelle rettighetshavere, jf. hvitvaskingsloven §§ 12, 13 og 14. Foretaket skal innhente, dokumentere og vurdere informasjon om kunden for å gjøre seg kjent med denne, samt kundeforholdets formål og tilsiktede art, jf. hvitvaskingsloven § 30 første ledd. Etter hvitvaskingsloven § 12 andre ledd skal opplysninger om kundens, medkontrahenten og fullmektigens identitet bekreftes ved personlig frammøte ved gyldig legitimasjon. Det følger av hvitvaskingsforskriften § 6-2 første ledd at kopi av legitimasjon skal påføres "rett kopi bekreftes", samt dato for gjennomføring av kundetiltaket.

Det følger av hvitvaskingsloven § 11 at kundetiltak skal gjennomføres før etablering av kundeforholdet eller utføring av transaksjonen. For foretakets klienter skal det gjennomføres egnede tiltak for å forstå eierskaps- og kontrollstrukturen i kunden. Tiltakene skal dokumenteres, jf. § 30 første ledd.

[REDACTED] Advokattilsynet legger til grunn at advokatforetaket ikke har dokumentert at de fremlagte kundetiltak ble utført før etablering av kundeforholdet eller utføring av transaksjonen, jf. hvitvaskingsloven § 11 første ledd, jf. § 30.

Hvitvaskingsloven § 14 fjerde ledd inneholder særskilte regler for identifikasjon av den gruppen fysiske personer som skal anses som reelle rettighetshavere i «utenlandske truster og lignende juridiske arrangementer»:

- «Når rapporteringspliktige skal identifisere reelle rettighetshavere i utenlandske truster og lignende juridiske arrangementer, skal den rapporteringspliktige identifisere følgende personer:
- a. oppretter
 - b. forvalter
 - c. beskytter
 - d. begunstigede eller, dersom individuelle begunstigede foreløpig ikke kan identifiseres, kretsen av begunstigede som har en hovedinteresse i opprettelsen eller forvaltningen av trusten eller det lignende juridiske arrangementet
 - e. enhver annen fysisk person som ved direkte eller indirekte eierskap eller på annen måte utøver kontroll over trusten eller det lignende juridiske arrangementet»

[REDACTED]

Risikovurdering av kunder og forsterkede kundetiltak

Der det foreligger forhøyet risiko skal foretaket, i tillegg til normale kundetiltak, etter hvitvaskingsloven § 17 foreta ytterligere tiltak for å sikre kjennskap om kunden og reelle rettighetshavere.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Advokatilsynet kan ut fra den foreliggende dokumentasjon ikke legge til grunn at komplette kundetiltak har blitt utført før etablering av kundeforholdet eller utføring av transaksjonen, jf. hvitvaskingsloven §

11 første ledd. Det vises i denne forbindelse også til behovet for rutiner når det gjelder dokumentasjon av kundetiltak og system for arkivering av AML-dokumentasjon, jf. hvitvaskingsloven § 30.

Det er også andre forhold knyttet til oppdraget som trekker i retning av at de utførte kundetiltakene ikke er tilstrekkelige, jf. hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd. Advokattilsynet peker i den forbindelse på følgende:

Når det gjelder undersøkelser knyttet til formuens opprinnelse følger det av FATFs Guidance for a Risk-Based Approach for Legal Professionals (2019), s. 34, at det må skilles mellom undersøkelser rundt formuens opphav og undersøkelser rundt de midlene som inngår i den aktuelle transaksjonen, og nødvendigheten av å vurdere tiltak mot begge:

«The source of funds is the activity that generates the funds for a client (e.g. salary, trading revenues, or payments out of a trust). Source of funds relates directly to the economic origin of funds to be used in a transaction. This is likely to be received via a bank account. Generally, this would be evidenced by bank statements or similar documentation showing from where funds in an account originated such as receipt of salary. Source of wealth describes the activities that have generated the total net worth of a client (e.g. ownership of a business, inheritance, or investments).»

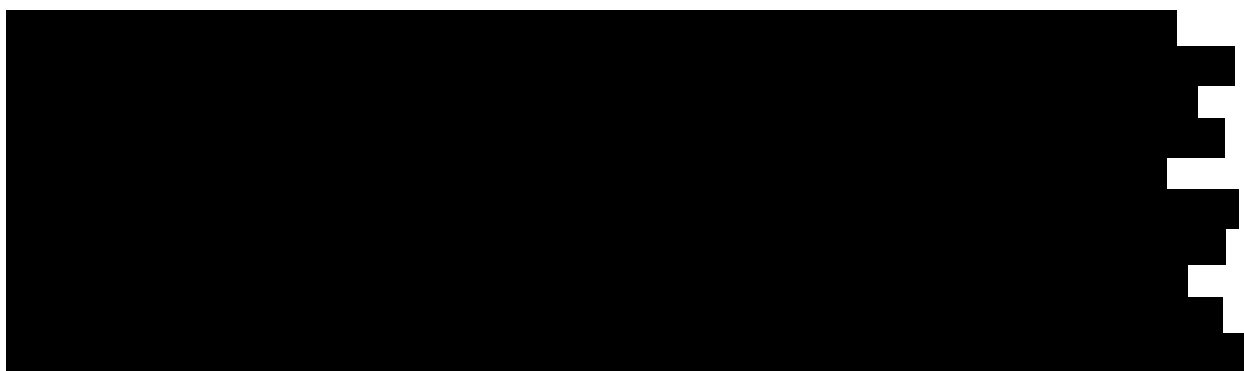
[Redacted text block]

Etter hvitvaskingsloven § 13 tredje ledd skal reelle rettighetshavere identifiseres i henhold til § 14, og det skal iverksettes egnede tiltak for å bekrefte identiteten. Hvilke tiltak som anses egnede vil avhenge av risikoen ved det aktuelle kundeforholdet. Det er ikke nødvendigvis tilstrekkelig å bygge på opplysninger som mottas fra kunden selv. Advokaten kan måtte gjøre egne undersøkelser, og kan også etter omstendighetene måtte bekrefte identiteten ved gyldig legitimasjon, jf. Karnovs lovkommentar til bestemmelsen.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Etter gjennomgang av stikkprøve 1, mener Advokattilsynets flertall at advokatforetaket ikke kan påvise at de gjennomførte kundetiltakene er tilpasset den aktuelle risikoen forbundet med klienten i dette oppdraget, i strid med hvitvaskingsloven § 9 tredje ledd. Det vises også i denne forbindelse til behovet for bedre tilpassede og mer praktiske rutiner knyttet til gjennomføringen av forsterkede kundetiltak for kunder med kompliserte eierstrukturer, som beskrevet over.

Løpende oppfølging

Det følger av hvitvaskingsloven § 24 at foretaket har en plikt til løpende å følge opp klientforhold. Oppfølgingen skal blant annet omfatte overvåkning av transaksjoner som utføres i kundeforholdet er i samsvar med den rapporteringspliktiges innhentede opplysninger om kunden, kundens virksomhet og risikoprofil, midlenes opprinnelse og kundeforholdets formål og tilsiktede art.

I stikkprøve 3 innebærer transaksjonen bruk av foretakets felles klientbankkonto, noe som kan innebære forhøyet iboende risiko knyttet til det nye oppdraget. Det vises i den forbindelse til at klienten ønsket bistand til en ny transaksjon og at oppgjørsoppdraget synes å inngå som en del av en større transaksjon.

Vurderingene som ble gjort i denne saken er ikke dokumentert på en måte som gjør det mulig å etterprøve dem. Uten fullstendig beslutningsgrunnlag er det vanskelig å ta stilling til – både for Advokattilsynet og for den personen som skal utføre en internkontroll på vegne av foretaket – om vurderingene har vært tilstrekkelig grundige og om alle relevante forhold er vurdert.

Advokattilsynet påpeker at advokatens kunnskapsgrunnlag for vurderingene av risiko ved den enkelte sak kan fremgå både av foretakets AML-dokumentasjon og av advokatens alminnelige saksmappe. Advokaten bør likevel ha tilstrekkelig forståelse for AML-regelverket til at de kan fremlegge også opplysninger fra saksmappen når de for tilsynsmyndigheten blir bedt om å dokumentere AML- og kundetiltak.

Foretaket har i sitt tilsvare vist til at klienten var kjent og at det derfor ikke var nødvendig fordi det var blitt utført en klientkontroll i 2018. Advokattilsynet bemerker at det forhold at klienten er kjent, ikke er tilstrekkelig for å unnlate løpende oppfølging av klientforholdet. Oppdragsansvarlig advokat kan ikke velge bort lovfastsatte plikter. Når klassifiseringen ikke bygger på en konkret vurdering av de iboende risikoene ved kunden eller oppdraget, øker risikoen for at det ikke gjennomføres tilstrekkelige kundetiltak og undersøkelser.

Manglene som er identifisert knyttet til hvitvaskingsloven §§ 7 og 8, jf. ovenfor, må antas å være utslagsgivende også for manglende løpende oppfølging etter hvitvaskingsloven § 24.

4. Overtredelsesgebyr

4.1 Foretakets anførsler

Aabø-Evensen anfører at foretaket har forholdt seg til de ulike relevante bestemmelsene. Selv om etterlevelsen har hatt forbedringspotensial, foreligger det ikke overtredelser av en art som danner grunnlag for overtredelsesgebyr, mener de.

Advokattilsynet viser til de konkrete vurderingene av foretakets etterlevelse og omtale av overtredelsene ovenfor, samt vurderinger av overtredelsenes karakter nedenfor. Etter Advokattilsynets flertalls oppfatning er overtredelsene av en slik karakter at de kan danne grunnlag for overtredelsesgebyr. Det vises spesielt til at det er avdekket betydelige mangler knyttet til sentrale dokumenter som virksomhetsinnrettet risikovurdering og arbeids- og internkontrollrutiner.

Foretaket viser i sitt tilsvarende til at kravene til etterlevelse er risikobasert, jf. hvitvaskingslovens § 6, og at de er av utpreget skjønnsmessig karakter som må utfylles med konkrete handleplikter før de kan danne grunnlag for sanksjoner. Advokattilsynet forstår anførselen slik at foretaket mener at bruk av overtredelsesgebyr ved overtredelse av skjønnsmessige bestemmelser, forutsetter at det ikke er tvil om at handlingen/unnlatelsen omfattes av gjerningsbeskrivelsen, jf. klarhetskravet til lovhjemmel som følger av EMK artikkel 7 og som kan utledes av Høyesteretts dom HR 2009-1205-A avsnitt 21, der retten uttaler at «lovbrudd må være klart definert av rettsregler som er tilgjengelige for allmenheten».

Overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven er en administrativ sanksjon som regnes som straff etter EMK, jf. også forvaltningsloven §§ 43 og 44. Hjemmelsgrunnlaget for overtredelsesgebyret må dermed tolkes i lys av legalitetsprinsippet og EMK artikkel 7. Det endelige tolkningsresultatet må med andre ord ha tilstrekkelig forankring i selve loven, slik at hensynet til forutberegnelighet ivaretas. Dette betyr at normene som det er aktuelt å sanksjonere, må tolkes i lys av klarhetskravet. Etter Advokattilsynets oppfatning er det avgjørende om det endelige tolkningsresultatet har tilstrekkelig forankring i hvitvaskingsloven, slik at hensynet til forutberegnelighet ivaretas.

Advokattilsynet mener hensynet til forutberegnelighet er ivaretatt ved at Aabø-Evensen med rimelighet kunne forutse de konkrete krav som stilles til foretakets antihvitvaskingsarbeid. Dette ved å sette seg inn i det som fremkommer av juridisk teori om hvitvaskingsloven (lovkommentarer på Rettsdata.no og Juridika), Advokattilsynets anti-hvitvaskingsveileder (som Aabø-Evensen i sitt tilsvarende selv hevder er «svært god»), praksis fra Advokattilsynet, Finanstilsynets og FATFs veiledninger på området.

4.2 Rettslig grunnlag for bruk av overtredelsesgebyr

Hvitvaskingsloven § 49 gir hjemmel for å ilegge overtredelsesgebyr, og inneholder en oppregning av hvilke bestemmelser som kan sanksjoneres med gebyr. De bestemmelsene som Advokattilsynet vurderer å være overtrådt, og som fremgår av gjennomgangen over, er omfattet av oppregningen.

Hvitvaskingsloven § 50 lister opp en rekke momenter som skal hensyntas ved vurderingen om det skal ilegges overtredelsesgebyr, og ved en eventuell utmåling. Listen er ikke uttømmende, og hvert moment angitt i § 50 vil ikke nødvendigvis måtte tillegges vekt. Også forvaltningsloven har bestemmelser om administrative sanksjoner som gjelder for vedtak om overtredelsesgebyr. Momentene i forvaltningsloven § 46 vil være aktuelle i den grad de ikke allerede er dekket av hvitvaskingsloven § 50.

Hvitvaskingsloven § 49 har følgende ordlyd:

§ 49. Overtredelsesgebyr

(1) Dersom rapporteringspliktige eller noen som har handlet på vegne av et rapporteringspliktig foretak, har overtrådt §§ 6 til 8, kapittel 4, §§ 25, 26, 27, 28, 30, 35, 36, 39, 42, forskrift gitt i medhold av disse bestemmelsene eller forskrift gitt i medhold av § 52, kan tilsynsmyndigheten ilegge den rapporteringspliktige overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr kan ilegges rapporteringspliktige foretak selv om ingen enkeltperson har utvist skyld. [...]

[...] (4) Rapporteringspliktige som nevnt i § 4 første ledd bokstav d, f, l, m og o, annet og femte ledd, kan ilegges overtredelsesgebyr på inntil 9 millioner kroner.

Hvitvaskingsloven § 50 har følgende ordlyd:

§ 50. Vurderingsmomenter for forbud mot å ha ledelsesfunksjon og vedtak om overtredelsesgebyr

Ved vurderingen av om det skal [...] ilegges overtredelsesgebyr etter § 49, skal det blant annet tas hensyn til

- a) overtredelsens grovhet og varighet
 - b) overtrederens grad av skyld
 - c) overtrederens økonomiske evne
 - d) den rapporteringspliktiges risikovurderinger etter § 7 og rutiner etter § 8
 - e) fordeler som er oppnådd eller kunne ha vært oppnådd ved overtredelsen
 - f) om tredjeparter er påført tap
 - g) graden av samarbeid med myndighetene
 - h) eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven
- De samme momentene skal hensyntas ved utmålingen av overtredelsesgebyr.

Ved illeggelse av overtredelsesgebyr overfor foretaket legger Advokattilsynet til grunn at det stilles krav om at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har minst utvist uaktsomhet. Skyldkravet kan oppfylles ved anonyme og kumulative feil.

Advokattilsynets gjennomgang viser at advokatforetaket har brutt reglene om virksomhetsinnrettet risikovurdering og rutiner, i strid med hvitvaskingsloven §§ 7 og 8. Som nevnt mener Advokattilsynet at disse regelbruddene knyttet til §§ 7 og 8 alene tilsier bruk av overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven. Det er ved vurderingen lagt vekt på foretakets risikoprofil som innebærer at manglene fremstår som alvorlige og at de har foreligget over lengre tid. Tilsynet har også vist at det foreligger brudd på hvitvaskingsloven §§ 9 tredje ledd, 11 første ledd, 13 tredje ledd, jf. 14 fjerde ledd, 24, 35 første ledd og 36.

Ansvarlige i selskapet kan bebreides for å ha handlet i strid med forsvarlig opptreden og har ved det opptrådt uaktsomt. Advokattilsynet viser i den forbindelse til at både styret og den enkelte advokat i et advokatforetak med en risikoprofil som Aabø-Evensen forventes å sette seg godt inn i regelverket og utarbeide rutiner og gjennomføre tiltak som sikrer at loven etterleves.

Styrets flertall mener både de objektive og subjektive vilkår for illeggelse av overtredelsesgebyr er derfor oppfylt.

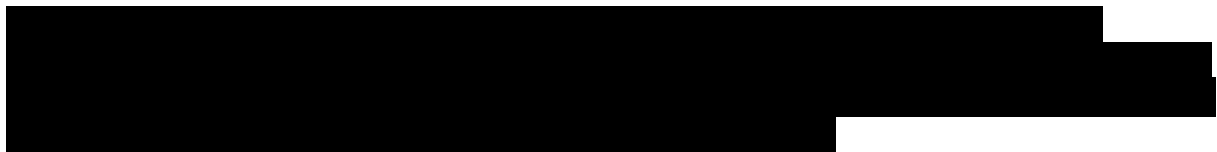
Overtredelsesgebyr kan ilegges dersom det med klar sannsynlighetsovervekt kan legges til grunn at foretaket har overtrådt relevante bestemmelser. Dette beviskravet er lagt til grunn for Advokattilsynets vurderinger.

4.3 Advokattilsynets vurdering av om overtredelsesgebyr skal benyttes

Advokattilsynet v/ styrets flertall har i sin vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges, tatt utgangspunkt i uttalelsene i forarbeidene om at det anses særlig alvorlig med overtredelser av bestemmelsene om risikovurdering og rutiner, og større svakheter i etterlevelsen av disse bestemmelsene. Tilsvarende legges det i forarbeidene til grunn at foretakets gjennomføring av egne rutiner i egen virksomhet, samt opplæring og kontroll av ansatte som er involvert i arbeidet med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, er grunnleggende forutsetninger for at arbeidet innrettes effektivt og på en tilstrekkelig måte.

Etter en konkret helhetsvurdering har flertallet konkludert med at foretaket skal ilegges gebyr.

Mangler i risikovurderingen etter § 7 og rutiner etter § 8 danner grunnlaget for påfølgende mangler i rammeverket for foretakets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket, herunder manglende opplæring og internkontroll, samt manglende løpende oppfølging etter § 24. Når foretaket ikke har en tilstrekkelig forståelse av risiko, vil risikoklassifisering og dermed kundetiltak og løpende oppfølging i liten grad være risikobasert. Advokattilsynet legger til grunn at de avdekkede manglene svekker foretakets mulighet til å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering, i tillegg til at muligheten til å undersøke og eventuelt rapportere mistenkelige forhold til Økokrim svekkes.

Manglende etterlevelse av krav til risikovurdering, rutiner og risikoklassifisering vil i praksis medføre at foretaket heller ikke kan etterleve hvitvaskingslovens grunnleggende bestemmelse om en risikobasert tilnærming, jf. hvitvaskingsloven § 6. Den risikobaserte tilnærmingen er utgangspunktet for etterlevelsen av samtlige forpliktelser i hvitvaskingsregelverket. Advokattilsynet mener derfor overtredelsen er alvorlig.

Mangler ved foretakets gjennomføring av ordinære og forsterkede kundetiltak avdekket i stikkprøvekontrollen svekker muligheten til å forebygge og avdekke hvitvasking. Dette gjelder særlig ved manglende tiltak knyttet til høyrisikoklienter, jf. stikkprøve 1 som er nærmere omtalt over.

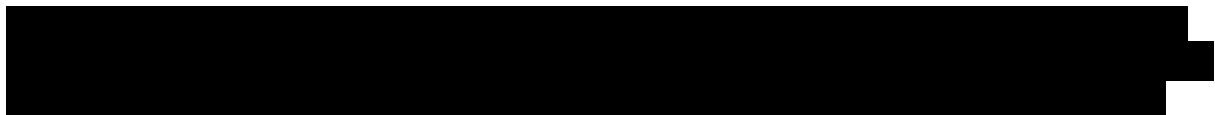
Manglende etterlevelse av hvitvaskingsloven § 24 (stikkprøve 3) fører til at klientens bruk av advokatens tjenester ikke følges opp, noe som er en forutsetning for at klienten plasseres i riktig risikokategori og underlegges adekvate kundetiltak som igjen kan avdekke eventuell mistanke.

Når det gjelder varighet, jf. hvitvaskingsloven § 50 første ledd bokstav a, mener Advokattilsynet at det kan legges til grunn at de påpekte overtredelsene ikke er nyoppståtte, og at etterlevelsen heller ikke tidligere har vært i tråd med kravene i gjeldende regelverk. Det vises til at også tidligere versjoner av risikovurdering og arbeidsrutiner fra 2018 fremstår som mangelfulle og lite egnet til å ivareta den risikoen som foretaket er eksponert for. Advokattilsynet legger dermed til grunn at de avdekkede overtredelsene har vært varige.

Samlet sett mener Advokattilsynet at de omtalte overtredelser er bevist med klar sannsynlighetsovervekt, de anses for å være relativt grove, og de har pågått over tid. Det faktum at overtredelsene gjelder helt sentrale forhold som virksomhetsinnrettet risikovurdering og manglende tilpasning av arbeidsrutiner og internkontroll, forsterker alvoret i lovovertridelsene. Både overtredelsenes grovhet og varighet tilsier at det bør ilegges et overtredelsesgebyr.

Når det gjelder grad av skyld, jf. hvitvaskingsloven § 50 første ledd bokstav b, står forventninger til et advokatforetak med denne risikoprofilen og klientporteføljen sentralt i aktsomhetsvurderingen. Det må forventes at foretak som driver utstrakt grad av kommersielt rettet transaksjonsvirksomhet, og som i tillegg er spesialisert på dette rettsområdet, setter seg godt inn i det regelverket som virksomheten er underlagt, og gir arbeidet med etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket nødvendig oppmerksomhet og ressurser.

Advokattilsynet har over tid påpekt viktigheten av advokatenes innsats på antiwhitvaskingsområdet, og at feltet gis tilstrekkelig prioritet. Etter Advokattilsynets oppfatning skyldes overtredelsene uaktsomhet, som enkelt kunne vært unngått dersom foretaket hadde viet etterlevelsen av dette regelverket tilstrekkelig oppmerksomhet, for eksempel ved å gjøre seg nærmere kjent med regelverket, herunder ved å gjøre seg kjent med den publiserte anti-whitvaskingsveilederen eller å ta kontakt med tilsynsmyndighetene for å be om veiledning ved behov. Dette tilsier etter Advokattilsynets vurdering at overtredelsesgebyr bør ilegges.

Basert på en helhetlig og konkret vurdering av forholdene i denne saken mener styrets flertall at det skal treffes vedtak om overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyr innkreves av Innkreivingsmyndigheten i Skatteetaten og spørsmål knyttet til innkreivingen av gebyret må rettes dit.

4.4 Størrelsen på overtredelsesgebyret

Vurderingene i pkt. 4.3 har også betydning for vurderingen av størrelsen på overtredelsesgebyret. For at sanksjoneringen skal være proporsjonal, avskrekkende og effektiv må gebyret utformes slik at det blir en følbar reaksjon som gjenspeiler til overtredelsenes alvorlighet for det enkelte foretak.

Tatt i betraktning overtredelsenes art og omfang samt foretakets skyld og økonomiske evne, og at foretaket antas å ha hatt besparelser i form av lavere kostnader til regelverksetterlevelse, mener Advokattilsynet v/ styrets flertall at overtredelsesgebyret skal settes til NOK 200 000. Foretakets økonomiske situasjon er hensyntatt ved utmåling av overtredelsesgebyret. Herunder er det også sett hen til at foretaket pålegges å refundere Advokattilsynets kostnader ved tilsynet, jf. nedenfor.

5. Refusjonskrav og videre oppfølging

På bakgrunn av manglene som er avdekket ved tilsynet, finner Advokattilsynet at Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS skal dekke Advokattilsynets utgifter ved tilsynet, jf. advokatloven § 45 andre ledd tredje punktum. Beslutningen om refusjonskrav er truffet av et enstemmig styre. Kostnadene beløper seg til NOK 281 250. Etter en samlet vurdering av de kritikkverdige forholdene som tilsynet har avdekket, advokatforetakets finansielle situasjon slik denne fremstår for Advokattilsynet og kostnadene

som er påløpt, har Advokattilsynet kommet til at det er rimelig at foretaket pålegges å dekke NOK 200 000. I denne vurderingen er det også i en viss grad sett hen til at foretaket ilegges et overtredelsesgebyr på NOK 200 000, selv om dette ikke er avgjørende for refusjonsadgangen

Aabø-Evensen & Co Advokatfirma AS pålegges å utarbeide en handlingsplan for hvordan påpekte feil og mangler skal følges opp fra foretakets side. Foretaket pålegges å utarbeide en virksomhetsinnrettet risikovurdering i tråd med kravene etter hvitvaskingsloven § 7 og nye rutiner tilpasset virksomheten, jf. hvitvaskingsloven § 8, senest innen seks måneder etter at vedtak er meddelt foretaket. Foretakets handlingsplan skal oversendes Advokattilsynet innen fire uker etter vedtaket er meddelt. Advokattilsynet forventer at foretaket prioriterer denne oppfølgingen.

Pålegget gis med hjemmel hvitvaskingsloven § 47 og advokatloven § 45 fjerde ledd.

**

Styreleder, advokat Anders Brosveet, avga følgende

dissens:

Innledning

Styrets leder Anders Brosveet er kommet til et annet resultat hva gjelder spørsmålet om illeggelse av overtredelsesgebyr. Styrets leder er enig i at det foreligger brudd på kravene i hvvl. §§ 7 og 8 ved at så vel virksomhetsinnrettet risikovurdering som rutiner er utilstrekkelige, selv om han på enkelte punkter tar forbehold overfor flertallets beskrivelse av hva som skal til for å oppfylle lovens krav. Styrets leder er videre enig i at det ikke er gjennomført tilstrekkelig internkontroll etter hvitvaskingsloven § 35.

Styrets leder er på disse grunnlag enig i at det er grunnlag for å pålegge advokatforetaket å dekke Advokattilsynets utgifter ved tilsynet samt å utarbeide ny virksomhetsinnrettet risikovurdering og nye rutiner som oppfyller kravene i hvitvaskingsloven §§ 7 og 8.

Spørsmålet om illeggelse av overtredelsesgebyr

Styrets leder er enig med flertallet i at disse bruddene isolert sett taler for illeggelse av overtredelsesgebyr. Styrets leder finner imidlertid at de isolerte manglene ved risikovurdering og formaliserte rutiner må vurderes i lys av øvrig dokumentasjon som er fremlagt under tilsynet – bl.a. undervisningsmateriell fra virksomhetsinterne kurs samt dokumenterte kundetiltak og vurderinger i enkeltsaker. Styrets leder finner i lys av at den øvrige dokumentasjonen viser god forståelse og god kvalitet i det konkrete antihvitvaskingsarbeidet, at det ikke er grunnlag for å betegne overtredelsen «isolert sett som grov» slik flertallet gjør.

Ved den konkrete vurderingen finner styrets leder også grunn til å legge vekt på at hva som skal til for at en virksomhetsinnrettet risikovurdering etter § 7 og rutiner etter § 8 kan anses å oppfylle lovens krav, er utpregede rettslige standarder. Når det er tale om å anvende overtredelsesgebyr for brudd på slike bestemmelser, vil det etter omstendighetene være nødvendig å legge til grunn en mer romslig tolkning av normens innhold enn ved den tilsynsmessige vurderingen for øvrig. Høyesterett har lagt til grunn at handlingsnormer som gir uttrykk for rettslige standarder etter omstendighetene må anvendes «med varsomhet» når de anvendes som straffebestemmelser, jf. HR-2024-1186-A avsnitt 30-32, der det i avsnitt 32 uttales:

«Slik jeg har gitt uttrykk for, må det foretas en skjønnsmessig vurdering der nokså ulike hensyn gjør seg gjeldende. Bestemmelsen gir ikke noe klart svar på hvor grensen går i det enkelte tilfellet. Når den anvendes som straffebestemmelse, må den derfor anvendes «med varsomhet» slik at den gir tilstrekkelig forutberegnelighet for grensen mellom det som er straffbart, og det som ikke er det.»

Styrets leder finner at det i lys av dette er tilstrekkelig å reagere med pålegg etter hvitvaskingsloven § 47 og advokatloven § 45 fjerde ledd, samt pålegg om å refundere kostnadene ved tilsynet.

Vurderingene av etterlevelse av regelverk og rutiner i oppdragsgjennomføringen

Hva gjelder vedtakets merknader til «Etterlevelse av regelverk og rutiner i oppdragsgjennomføringen» finner styrets leder grunn til å ta følgende forbehold:

1. Styrets leder er enig i kritikken mot kundetiltakene i stikkprøve 1 for så vidt gjelder at det under tilsynet er fremlagt [REDACTED]

Ut over dette kan imidlertid ikke styrets leder tiltre kritikken mot kundetiltakene i stikkprøve 1. Styrets leder finner at de dokumenterte tiltak i form av informasjonsinnhenting samt nedfelte vurderinger fremstår relevante, dekkende og tilpasset den aktuelle risiko. Styrets leder finner at de nedtegnede vurderinger tilkjennegir bevissthet om og forståelse av de relevante problemstillingene.

2. Styrets leder reserverer seg også mot vedtakets kritikk om at [REDACTED] «ikke forelå» ved oppdragsstart. Eierskaps- og kontrollstrukturen var dokumentert gjennom [REDACTED], hvilket i lys av hvitvaskingslovens utgangspunkt om risikobasert tilnærming fremstår klart tilstrekkelig når de dokumenterte opplysningene også stemmer med offentlig kjente forhold.

3. For så vidt gjelder flertallets kritikk mot stikkprøve 3 basert på bruk av felles klientbankkonto i forbindelse med gjennomføring av oppgjør der oppdraget [REDACTED], finner styrets leder grunn til å fremheve at spørsmålet om hvorvidt bruk av felles klientbankkonto faktisk er egnet til å fremme anonymitet må vurderes konkret, og at det ikke er grunnlag for å anse denne type bruk av felles klientbankkonto i anledning sikring av ytelse mot ytelse i det aktuelle oppdraget som grunnlag for å utløse plikt til fornyede kundetiltak.

Styrets leder finner på grunnlag av den fremlagte dokumentasjonen at advokatforetaket i hovedsak har kunnet dokumentere at kundetiltakene ved stikkprøve 1 har vært tilpasset den aktuelle risikoen forbundet med klienten i dette oppdraget. [REDACTED]

Gitt denne konteksten finner styrets leder at det ville være i motstrid til hvitvaskingslovens utgangspunkt om risikobasert tilnærming – som er en forholdsmessighetsnorm – å forvente slike ytterligere undersøkelser og dokumentasjon som flertallet etterlyser i stikkprøve 1. Styrets leder finner i denne sammenheng grunn til å peke på at det ikke er lovens formål å etablere etterlevelseskostnader som står i misforhold til de samfunnsøkonomiske gevinstene som kan oppnås ved antihvitvaskingsarbeidet.

Advokattilsynet ber foretaket sende kopi av dette brevet til egen revisor. Foretakets handlingsplan knyttet til påpekte mangler i etterlevelsen av anti-hvitvaskingsregelverket skal oversendes Advokattilsynet innen fire uker etter vedtaket er meddelt.

Advokattilsynets vedtak kan påklages til Advokatnemnda, jf. advokatloven § 54 andre ledd. Klagefristen er tre uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet fram til parten, jf. forvaltningsloven § 29. En eventuell klage sendes til Advokattilsynet.

Søksmål om gyldigheten av Advokattilsynets vedtak kan bringes inn for domstolen. Et evt. søksmål må reises innen seks måneder etter at vedtaket er meddelt parten, og rettes mot staten ved Advokattilsynet. Se advokatloven § 65 annet ledd. Rettens prøvingskompetanse er nærmere regulert i § 65 første ledd.

Dersom du er i ferd med å gå til søksmål eller har reist søksmål for å få vedtaket prøvd av retten, kan du også anmode Advokattilsynet eller Advokatnemnda om å utsette iverksettingen av vedtaket til det foreligger endelig dom. Det samme gjelder dersom du vil bringe eller har brakt saken inn for Sivilombudet. Det vises til forvaltningsloven § 42 første ledd.

I tillegg nevnes at en part har rett til å se sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18, jf. § 19.

Vi gjør oppmerksom på at Innkreivingsmyndigheten i Skatteetaten vil ta kontakt med foretaket i forbindelse med inndrivelse av overtredelsesgebyret og refusjonskravet.

Med hilsen
Advokattilsynet

Tonje Hovde Skjelbostad
Direktør

Jonas Haugsvold
Juridisk direktør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur